

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania M. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze
o wysokość emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 3 lipca
2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu
z dnia 4 sierpnia 2022 r., sygn. akt III AUa 476/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie z odwołania M. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zielonej Górze w przedmiocie wysokości emerytury, oddalił apelację odwołującą się od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 12 stycznia 2022 r., którym oddalono odwołanie.

Odwołująca się wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając ten wyrok w całości. Skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego

rozpoznania temu Sądowi, wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna) z uwzględnieniem art. 64 ust. 2 Konstytucji RP, polegającego na niewłaściwym zastosowaniu, przejawiającego się w tym, że przyznane odwołującej się prawomocnym wyrokiem - w wyniku wznowienia postępowania od dnia wstrzymania świadczenia (1 lutego 1987 r.) - prawo do wyrównania świadczenia, którego wypłata była wstrzymana za okres od dnia 1 lutego 1987 r. do dnia 31 marca 1989 r., miałoby się ograniczyć do realizacji (wypłaty) kwoty w łącznej wysokości 74,26 zł (po denominacji) stanowiącej pozór prawa (majątkowego).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że wnosi o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Jako istotne zagadnienie prawne wskazała pytanie: czy ustalenie wysokości świadczeń emerytalnych płatnych po denominacji złotego, stanowiących wierzytelności powstałe w związku z bezprawnym wstrzymaniem wypłaty emerytury w okresie sprzed denominacji, może polegać na zwaloryzowaniu wysokości tych wierzytelności z momentu powstania zobowiązań (przed denominacją) w oparciu o wskaźnik waloryzacyjny, przykładowo wskaźnik wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, z uwzględnieniem istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza zachodzącej do chwili spłaty tych wierzytelności na rzecz ubezpieczonej. Ustalona dla odwołującej się sumaryczna kwota 74,26 zł brutto tytułem zaległych świadczeń do wypłaty stanowi bowiem zaledwie około 0,014 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w dacie ustalenia ich wysokości do wypłaty (grudzień 2020 r.). Zdaniem skarżącej możliwe powinno być zastosowanie analogii do norm Kodeksu cywilnego odnośnie do sądowej waloryzacji w przypadku istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza (analogia do art. 358¹ § 3 k.c.), niezależnie od systematycznej waloryzacji dokonywanej choćby na podstawie rozporządzenia

Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1986 r. w sprawie szczegółowych zasad waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o odrzucenie skargi kasacyjnej bądź odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 82 473 zł, co stanowi sumę zwaloryzowanych przez odwołującą się świadczeń za okres od lutego 1987 r. do marca 1989 r., w oparciu o wskaźnik wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze uspołecznionym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a

którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., III USK 9/24, LEX nr 3707191; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2024 r., I CSK 1217/23, LEX nr 3716731).

Skarżąca nie kwestionuje matematycznej poprawności wyliczeń odnośnie do wysokości świadczenia emerytalnego przysługującego jej za okres od 1 marca 1987 r. do 31 marca 1989 r. wraz z następującymi wówczas corocznymi waloryzacjami tego świadczenia. Wnosiła natomiast o dokonanie ustalenia wysokości wyrównania wysokości emerytury z uwzględnieniem istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza. W sprawie z uwzględnieniem art. 88 ustawy emerytalnej, określającego zasady waloryzacji i art. 89 ust. 1 ustawy emerytalnej, odnoszącego się do wskaźnika waloryzacji, ustalono kwotę wyrównania emerytury za okres od 1 marca 1987 r. do 31 marca 1989 r., która wyniosła 700.988 zł, wraz ze zwiększeniem osłonowym wyliczonym na kwotę 41.600 zł. Wyliczona kwota należnego odwołującej się świadczenia za okres od 1 marca 1987 r. do 31 marca 1989 r. przeliczona została następnie z zastosowaniem denominacji złotego. Do przeliczania emerytur w tym zakresie wyraźnie odnosi się art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o denominacji złotego (jednolity tekst: Dz.U. z 1994 r. Nr 84, poz. 386), którego brzmienie jest jednoznaczne i który stanowi, że „wszelkie prawa majątkowe, a także zobowiązania i należności pieniężne powstałe przed datą określoną w art. 1 ust. 1, a płatne po tej dacie - podlegają przeliczeniu w stosunku określonym w art. 2 ust. 2. W szczególności przeliczeniu, o którym mowa w zdaniu poprzednim, podlegają: wynagrodzenia za pracę, emerytury, renty, inne należności wynikające z praw i zobowiązań majątkowych (publicznych i prywatnych) bez względu na tytuł ich powstania, wartości materiałów i surowców, wkładów oszczędnościowych, lokat i depozytów bankowych.”

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

[SOP]

(r.g.)

